

Voor u gekozen

Denise Impens

Een kantklosster uit Woubrechtgem

De foto van de kantklosster werd door C. Trefois genomen te Woubrechtgem (Oost-Vlaanderen) in 1937 en stelt een oude vrouw voor met haar hoogzwangere dochter in een armoedige omgeving. Beide vrouwen hebben klompen aan de voeten; schoenen konden deze arme lieden zich niet permitteren. De afbeelding wordt bewaard aan de Vakgroep Vergelijkende Cultuurwetenschappen van de UGent en is ook opgenomen in de KBOV-Fototheek.

De kantklosster was waarschijnlijk een oude boerin die het zware boerenwerk niet meer aankon. Om nog wat brood op de plank te brengen maakte ze kloskant voor een kantatelier of kantwinkel. Onder de Vlaamse boerinnen waren er veel kantklossters die tijdens de lange winteravonden kant maakten. Zoals de foto illustreert zit de boerin buiten en kan ze klossen in het daglicht - een voorrecht. 's Avonds moest men zich behelpen met een kaars of een petroleumlamp.

De kantklosster zit op een bunselstoeltje. Haar kantkloskussen rust op een dito stoeltje. Onder het kussen is er een materiaalbakje aangebracht, ongetwijfeld voorzien van een klein schuifje of deurtje, voor het opbergen van garen en klosjes. De vrouw draagt een vlasschort, een rok en een jasje (waarschijnlijk uit wol) en een zijden sjaltje als hoofdbedekking. Wat opvalt is dat deze vrouw een fijn brilletje draagt. Veel van deze arme lieden konden zich dat niet aanschaffen. Meestal waren het afgedankte brillen van rijke dames die door de kantatelieruitbaatsters werden uitgeleend aan de kantklossters.

De twee bunselstoeltjes zijn opmerkelijk; ze dienden eigenlijk om baby's te verversen. De woningen waren eertijds klein en de gezinnen groot. Moeder, vader en de vele kinderen sliepen in één ruimte. Wanneer de luier van de baby ververst moest worden, gebeurde dit in moeders schoot. Daarbij kon een lage stoel goed dienst doen. Het was meestal een afgedankte oude keukenstoel waarvan de poten waren afgezaagd door vader. Als dat werkje niet nauwkeurig was uitgevoerd, had men een 'wipstoeltje'. De vrouw zat op het stoeltje in de goede houding om het kindje in haar schoot de luier te verversen en ook te 'bunselen', d.i. het omwinden van de beide beentjes met stroken katoenstof, zodat het kindje zou opgroeien met rechte benen. Het bunselen was waarschijnlijk pijnlijk voor de baby.

Kantklosster uit Woubrechtgem
(circa 1930)

*(KBOV-Fototheek, Verzameling
Trefois, Vakgroep Vergelijkende
Cultuurwetenschappen UGent)*

Uit het model van de klosjes kunnen we afleiden dat de boerin fijn bloemwerk aan het maken is. De afgewerkte motieven bevinden zich onder het beschermdoekje. In het midden is een kleine ronde opening om de vrijheid van werken met draad en spelden mogelijk te maken door de bewegingen van de klosjes.

Kantklossters als deze zagen nooit het volledige patroon. Ieder van hen had altijd één en hetzelfde motief te maken. In het kantatelier werden dan al de afgewerkte stukken op het grote patroon samengebracht. Daar werkten enkele dames alles aan elkaar tot één prachtig groot stuk zoals bruidskleren, sluiers, kerkgewaden, tafelversieringen enz. De kantklossters werden slecht betaald. De werksters in de ateliers verdienden meer. Kant werd gemaakt door de armen voor de adel en de rijken!